

Koodā sēn kogend tu pa tū ne tum ye :

Kiparā bu nimbā

Kiparā ne nimbā tōe n tall n kogla
bōn-koaadt wā bu bāgā zēedo.
B tōe n duka kiparā zom,
a koomā bu nimbā biisā koom
n maan tu-sōng sēn kood
koodā bæeb ne b bāasā biisi,
sēn na yul n zab ne koodā bæebā
sēn sāamd bōn-koaadt wā
bu b leb n kogl koodā bu bōn-buudā
sēn bīng mangas rāmbē wā.

Kiparā

F mii kiparā sōma la !
A kēeda ninsaal ruubē
la sēn yude, bōn-koaadt wā
sēn bud tu yi wā koglg pugē.
Kiparā tara buud wusgo.
B kooda kiparā zīg fāa,
wīntoog pugē bu maasmē.
A leb n tōe n lagma bōn-koaadt
a taab n ko bu a ko a yembr.
Kipar nins sēn moog-bā biisā
n paas kiparen-buumā
tara ru-bul sēn sōngde.
Kiparā tara zabr bugs wusg
ne bōn-yalemsā sēn sāamd
bōn-koaadt wā wala bengā,
nangurā ne bāgā zē-biisā.
Kiparā gudgda bōn-yalemsā

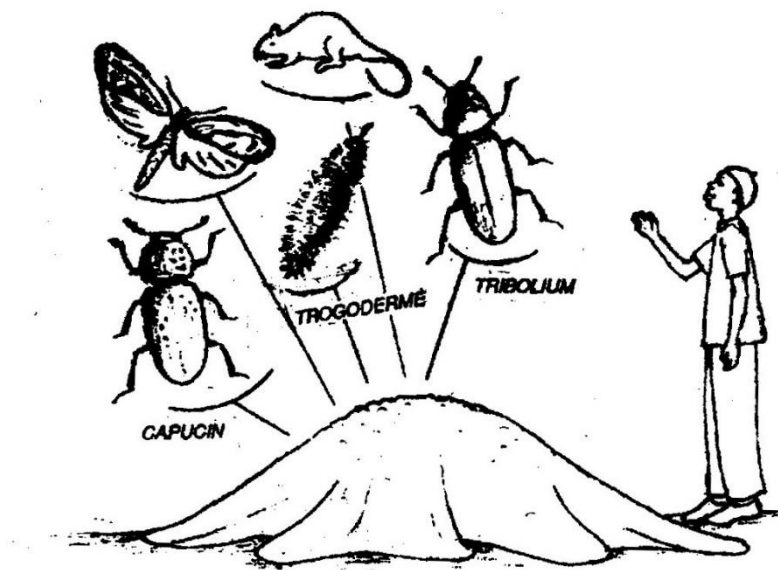
tu b ru bōn-koaadt wā.

Bōn-yalemsā kēer zoeta kiparā sōma, wala

- kābsā
- gūurā
- zūyā
- muyā zūyā
- taba zūy

Kiparā zom

A tar n kogenda bōn-koaadt wā
koolgā biis ne bōn-buudā sēn bīngā,
la sēn yude , bōn-bæelā sēn bīngā

Sēn na yul n paam kīparā zom,
yaa modgr t'a bulsā ne a bōn-buudā
sēn ning tulumā kuul sōma n da wa pōog ye.
B tara kīparā zom n wusd rot nins
b sēn na n bīngē bōn-buudā.
Kīparā bug-zōosā sēn kēed ninā
tōeeme tū kols kīparā tall n wusā.

B sēn tōe n tū pipi sor ne kīparā la woto :

- b wulgda kīparā 100 g sēn to bāaneg
koom litr pug yungā tōre.
B paas safānd koom vēk-n-beoogā;
rē sōngda tulumā t'a tabend
tulgā neer n kogl-a sōmbo.
F tōe n paasa gēba, lay
bū tab-vāado. Rē kōta tulumā
pāng ne bōn-nindi wā kuubo.
- *sor a yiib soab* ne kīparā :
f tōe n puusa f puugā 1 ha fāa
ne kīparā koom litr koabga (100 l),
la 10 l pugē, rēnd maan
kīparā 250 g sēn bū n kuul sōma ;
250 g zemsa nug-pus a 5
bū tomatā 400 g konkong a 2.

B to kīparā

- B loe kīparā zom peend pugē
n sagl koom 9 l pugē n page, n bas-a be
t'a fī n deeg koomā n tū vēeg beoogo.
- daarā bū b ning koom litr pugē

safān-gurs a tā tū pa be n booge:
Vēk-n-beoogā bū b gudg koomā zīs a yiibā,
n vēk peend ning sēn tar-a kīparā neere;
b yoog kīparā ne safāndā koomā
ne peend sēn yaa yolemde.
B ning safāndā koom
n paas kīparā 9 l wā koomā
n gudg tū kalem taaba.

Gūusg sēn na maane

Puusgā maanda yibeoog tū wakat a 9 pa ta ye,
zaabrā a maanda wīndg luluse, wakat a 5 sasa.
B pil yīngā neer n yaool n slng puusgā,
bal a lebga tulum sēn tōe n ku neda.
B lud noorā ne ninā puusgā wēnde.
Sēn na yul tū tulumā tum sōma,
B segd n basa rasem a 5
puusg ne a to suka.
La yaa tūlay tū b bas tū ta rasem 10
puusgā poor n yaool n kēeb bū b wobe,
la b rū biisā kīparā puusg
rasem piigā pugē.
Sā n yaa ne koodā, b tōe n talla
mansīn-puusdga (pilverizatēer),
Saaga, bū vāado.

Nimbā koom

1 ha pugē, rēnd ta nimbā koom 100 l.
b tara nimbā koomā n zabd
ne zūy-bedā n yulda, sūyā
ne pilimpigdā sēn nan wekdā.

Nimbã koomã sɔngdame

n kolsd koodã bãasã;

sã n dat nimbã koom 10 l, b segd:

1. N wuka a biisã sɛn bu sɔma wã
n pek sɔma, n wulg-b koomẽ
la b kulɔs bilã.
B to 500 g nimb biisi,
sɛn zems 400 g tomatã kong a 3 la pusuka.
B loe zomã peend pugẽ
n sagl 9 l koomẽ t'a kɛ koomã n tɪ.
B bas-a daarã tɔr tu vɛeg beoogo.
2. Daarã menga, b ning koom 1 l pugẽ
safãn-gɔrs a tã n bas daarã tɔr t'a booge.
3. Vɛk-n-beoogã, b gudg koom a yiibã :
b wɛk peendã sɛn loe ne nimbã neere;
b yoog nimbã ne safãndã koom
ne peend sɛn yaa yolemde.
4. B kiig safãndã koomã
nimbã 9 l wã koom puga.
Sɛn na yul tu tulumã paam pãnga,
b segd n puusa nimbã koom puugã tɛnsuka.
A pãngã paada rasem a 5 n debd a 7.
Gũusgã sɛn na n maanã
ya a yembr ne kiparã koomã rɛnda.

Sɛn na yul n paam bɔn-koaadɔ sɛn tar laafu,
f tɔe n puus-b-la ne kipar bu nimb koom tu bũmb pa maan ye.
A yaa koglg sɛn nafde, la a pa sãamd vum a taabã ye,
rɛ me n pa baood ligd wusg ye

SEDELAN

Service d'Édition en Langues Nationales

Koudougou, Burkina Faso

2002

Voir d'autres textes en Mooré

Dans

BurkinaDoc de Mil'École : [Textes en Mooré](#)